

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év április hó 2. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A különösen nagy kárt okozó csalás büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a **II. r.** terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Budai Központi Kerületi Bíróság 14.B.XI.1059/2004/50. számú ítéletét és a Fővárosi Bíróság 22.Bf.9358/2007/19. számú ítéletét a II. r. terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Budai Központi Kerületi Bíróság a 2007. április hó 11. napján kihirdetett 14.B.1059/2004/50. számú ítéletével a II. r. terheltet bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett különösen nagy kárt okozó csalás büntetéseben és bűnsegédként elkövetett 3 rb. magánokirat-hamisítás vétségében. Ezért őt - halmazati büntetésül - 3 év börtönre, mellékbüntetésül 4 év közügyektől eltiltásra és 400.000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte.

A megállapított tényállás szerint az 1963-ban született II. r. terhelt egy kft-ben üzletkötőként dolgozik, büntetlen előéletű.

Az I. r. terhelt a M. Rt-nél csomóponti főnökként dolgozott. A II. r. terhelt 2000. január 28. és 2001. október 1. napja között a K. Kft. ügyvezetője volt. Ezt követően e cég vezetését a III. r.

terhelt látta el. Az V. r. terhelt 2001. évben a K. Rt. Lakossági Hitelek Főosztályát vezette.

Az I. r. terhelt 2000. év végén - 2001. év elején arra az elhatározásra jutott, hogy a Csárda nevű ingatlan-együttest megvásárolja és azon vendéglátóegységet, üdülőt fog üzemeltetni. Az adásvételhez I. r. terheltnek nem volt elegendő pénze, ezért a megfelelő anyagiakkal rendelkező II. r. terhelt segítségét kérte. I. r. és II. r. terhelt megállapodott abban, hogy II. r. terhelt megvásárolja a Csárdát. Az I.r. terhelt banki hitelt szerez, majd ahogy azt megkapja, a II. r. terhelttől megveszi az ingatlanokat. Ennek megfelelően a II.r. terhelt, mint a K. Kft. ügyvezetője, a 2001. február 8. napján kelt adásvételi szerződéssel megvásárolta K. I. E.től az 1. sz. alatti ingatlant 63.500.000 Ft-ért, illetve, mint magánszemély megvette tőle a 2. sz. alatti ingatlan 5.000.000 Ft-ért. A II. r. terhelt a 3. sz. és 4. sz. alatti ingatlanok tulajdonjogát K. M.-tól a 2001. május 28. napján kelt ajándékozási szerződéssel szerezte meg.

Mivel az I. r. terheltnek nem sikerült olyan bankot találnia, amely nagy összegű kölcsönt folyósított volna a számára, ezért a II. r. terhelt Sz. I.-t kérte meg a hitelt nyújtó pénzügyintézet felkutatására. Sz. I. erre a célra a K. Bank Rt-t találta megfelelőnek. I. r. és II. r. terhelt előzetesen megegyezett abban is, hogy a bankhitel folyósítása után abból legalább 15.000.000 Ft-ot II. r. terhelt visszaad I. r. terheltnek, hogy a Csárda üzemeltetését be tudja indítani.

2001. október 3. napján az I. r. terhelt, mint vevő a K. Kft. képviseletében eljáró III. r. terhelttel és II. r. terhelttel, mint eladókkal adásvételi szerződést kötött a Csárda tárgyában. A szerződés szerint a K. Kft. a tulajdonát képező 1. sz. ingatlant 92.000.000 Ft-ért, II.r. terhelt a 2. sz. ingatlant 24.000.000 Ft-ért, valamint a 3. sz. ingatlant 25.000.000 Ft-ért adta el az I.r. terheltnek. A szerződésben I-II-III. r. terheltek rögzítették azt is, hogy az I.r. terhelt előlegként már az adásvételi szerződést megelőzően 32.000.000 Ft-ot kifizetett a K. Kft-nek, 19.000.000 Ft-ot pedig a II.r. terheltnak. Valójában azonban a vételárelőleg kifizetése nem történt meg, az I. r. terhelt nem is rendelkezett ekkora pénzüsszeggel. Erre azért volt szükség, hogy minél nagyobb bankhitelhez jusson az I. r. és II. r. terhelt. A fentiekkel I., II. és III.r. terhelt is tisztában volt.

2001. III. negyedévében az 1. sz. alatti ingatlannak 25.225.200 Ft, a 2. sz. alatti ingatlannak 5.570.000 Ft, a 3. sz. alatti ingatlannak 2.310.000 Ft, a 4. sz. alatti ingatlannak pedig 9.131.000 Ft volt a reális forgalmi értéke.

Az I. r. terhelt 2001. október 20. napján nyújtotta be 90.000.000 Ft-ra szóló lakáshitel-igénylését a K. Bank Rt. fiókjába. A kölcsönigényléshez az adásvételi szerződésen kívül I. r. terhelt egy valótlan tartalmú ingatlanbecslést is csatolt, amelyet az I. Rt. nevében a IV. r. terhelt készített. IV. r. terhelt az adásvétel tárgyát képező 1. sz., 2. sz. és 3. sz. ingatlanok értékét 120.000.000 Ft-ban határozta meg, holott tudta, hogy az ingatlanok értéke ennél jóval alacsonyabb. Az értékbecslés elkészítéséhez I. r. terhelt Sz. I.-n keresztül egy 2001. szeptember 20. napján keletkezett hamis bérleti előszerződést csatolt. A megállapodás szerint az I.r. terhelt a Csárda részét képező két apartmanházat 600.000 Ft/hó/ház összegben 5 évre bérbe adja az M. Rt. Állomásfőnökségnek, a bérleti szerződést pedig akkor fogják megkötni, amikor az I.r. terhelt az ingatlanokon fennálló tulajdonjogát hiteles tulajdoni lappal igazolja. A bérleti előszerződésre V. L. csomóponti állomásfőnök aláírását I. r. terhelt hamisította alá. Az I. Rt-től az értékbecslést II. r. terhelt cége, a K. Kft. rendelte meg. Azt, hogy valójában az ingatlanok az értékbecslésben foglaltaknál lényegesen kevesebbet érnek, I. r. és II. r. terhelt már csak abból is tudta, hogy milyen összegért vásárolta meg még abban az évben a házakat II.r. terhelt.

A hitelkérelemhez I. r. terhelt három megállapodást is csatolt, melyek szerint öt évre a M Rt. Állomásfőnöksége bérleti szerződést fog kötni a Csárdához tartozó 2 apartman-házra, 400.000 Ft/hó/ház összegben, valamint a B. R. Szövetkezet 200.000 Ft/hó/ház összegben. Az I.r. terhelt által mellékelte két szándéknyilatkozat szerint a T. Utazási Iroda és a V. Kft. kötelezettséget vállalt arra, hogy a Csárdába turistacsoportot fog folyamatosan irányítani. I. r. terhelt ezekkel az okiratokkal kívánta igazolni, hogy a havi törlesztőrészletekhez megfelelő anyagi fedezete van.

A kölcsönkérelem benyújtásának időpontjában a Csárda a vendéglőként történő üzemeltetéshez szükséges szakhatósági engedélyekkel nem rendelkezett, nem volt megoldva a vízvétel, a két apartmanház közül az egyikre még fennmaradási engedélyt sem adott ki az építésügyi hatóság. Az apartmanházakban nem volt fürdőszoba és WC felszerelés, készültségi fokuk kb. 50%-os volt.

Az V. r. terhelt már előre jelezte U. I.-nek, a K. Bank fiók vezetőjének az I. r. terhelt érkezését és szólt, hogy a hitelkérelemhez szükséges iratokat állítsa össze és azt neki terjesszék fel. Az előterjesztés szerint a javasolt hitelösszeg 90.000.000 Ft, a futamidő 120 hónap, az egy havi törlesztő-részlet 1.540.781 Ft. Az V. r. terhelt 2001. november 7. napján saját hatáskörben - F. Z. ellenjegyzésével - engedélyezte az I. r. terhelt javára az előterjesztésben foglaltakkal egyező tartalommal a kért hitel folyósítását. Az V.r. terhelt nem volt tisztában

azzal, hogy az I.r. terhelt nem képes fizetni a havi törlesztőrészleteket.

A hitelkérelem elbírálását követően az I. r. terhelt el akart állni a kölcsönszerződés megkötésétől, azonban a II. r. terhelt többszöri rábeszélésére mégis annak megkötése mellett döntött. A kölcsönszerződés aláírására 2001. december 12. napján került sor. A szerződésben foglalt feltételek - a kölcsön összegét, futamidejét és a törlesztő részlet havi összegét tekintve - megegyeztek az V.r. terhelt által jóváhagyott előterjesztésben foglaltakkal.

Az első törlesztő-részlet esedékessége 2002. január 12. napja volt. Az I. r. terhelt a kölcsönigényléskor és a kölcsönszerződés aláírásakor már tisztában volt azzal, hogy az ingatlan állapota, a szakhatósági engedélyek hiánya, a szükséges ráfordítások miatt, valamint amiatt, hogy a bérleti megállapodások és a szándéknyilatkozatok semmilyen konkrét kötelezettségvállalást nem tartalmaznak - így azokból bevétele sem lesz -, nem lesz képes törleszteni a K. Bank felé a havi részleteket. Minderről II. r. terhelt is tudott csakúgy, mint a hitelkérelemben foglaltakról is.

A megkötött kölcsönszerződés alapján a K. Bank 2001. december 17. napján a II.r. terheltnek 25.377.387 Ft-ot, a K. Kft-nek 52.000.000, illetve 8.000.000 Ft-ot a vételár hiányzó részeként átutalta. A II.r. terhelt 2001. október 1-jén ugyan a K. Kft. tulajdonjogát átadta az I.r. és a II.r. terheltnek, az ügyvezetését III.r. terheltnek, de 2001. novemberében III. r. terhelttel - Sz. I. közvetítésével - üres átutalási megbízásokat íratott alá, így a II.r. terhelt hozzájutott a K. Kft-nek átutalt pénzhez is.

A II. r. terhelt, miután a hitel összegét megkapta, abból az eredeti megállapodással ellentétben nem adott vissza semmit I. r. terheltnek, sőt az ingatlanokat sem adta I. r. terhelt birtokába. A II. r. terhelt így tisztában volt azzal is, hogy az I.r. terhelten végleg megfosztja annak a lehetőségétől, hogy a Csárda üzemeltetését beindítsa.

Az I. r. terhelt a hitel törlesztését nem kezdte meg, arra reális esélye sem volt. A K. Bank a kölcsönszerződést 2002. április 25. napján azonnali hatállyal felmondta.

A bizonyítékok értékelése és a jogi indokolás körében rögzítette a bíróság, hogy az I. r. terhelt már a kölcsönszerződés aláírásakor tisztában volt azzal, hogy nincs reális esélye a kölcsön visszafizetésére. A Csárda üzemeltetéséből származó rendszeres bevételek igazolására szolgáló dokumentumok csak szándéknyilatkozatok voltak konkrét kötelezettségvállalás nélkül, ugyanazokra az ingatlanokra, ugyanarra az időszakra. Az ingatlanok a készségi fokuk alapján alkalmatlanok voltak a szándéknyilatkozatokban foglalt célú használatra. A fedezetül

felajánlott ingatlanok értéke csak töredéke volt a 141 millió forintos vételárnak. Az adásvételi szerződésen feltüntetett 141 millió forint vételár valótlan. A csak papíron kifizetett 51 millió forint vételár-előleg csak az önrész biztosítására szolgált.

A II. r. terheltnek az I. Rt. által készített ingatlanbecslésben foglaltakról tudomással kellett bírnia. Tudta azt, hogy az I. r. terhelt nem fogja tudni fizetni a részleteket. A vételár felemelése csak azért kellett, hogy minél több hitelt tudjon nyújtani a bank. A II.r. terhelt tudta, hogy milyen paraméterekkel rendelkezik az ingatlanegyüttes, és hogy azt nem lehet belátható időn belül gazdaságosan működtetni. Tisztában volt azzal is, hogy ha nem osztja vissza a megállapodások szerinti 15 millió forintot az I. r. terheltnek, akkor az I.r. terhelt végképp meg lesz fosztva attól a lehetőségtől, hogy egyáltalán be tudja indítani bizonyos mértékben a Csárdát. A II.r. terheltnek már a hitelszerződés megkötésekor mindenképpen tisztában kellett lennie azzal, hogy az I. r. terhelt semmiképpen sem tudja majd a havi törlesztő-részleteket kifizetni abból a tényből is, hogy az I.r. terhelt korábban még az ingatlan havi bérleti díját sem tudta fizetni.

Az elsőfokú bíróság mindezek alapján a II. r. terhelt cselekményeit bűnsegedként elkövetett, a Btk. 318. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a (6) bekezdésének a) pontja szerint minősülő és büntetendő különösen nagy kárt okozó csalás bűntettének és bűnsegedként elkövetett 3 rb. a Btk. 276. §-ában meghatározott és aszerint büntetendő magánokirat-hamisítás vétségének minősítette.

A kölcsönösen bejelentett fellebbezések folytán másodfokon eljáró Fővárosi Bíróság a 2008. május hó 29. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyalás alapján meghozott 22.Bf.9358/2007/9. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a II. r. terhelt tekintetében a büntetés kiszabására vonatkozó részében megváltoztatta; börtönbüntetését 2 évre, a közügyektől eltiltás tartamát 3 évre enyhítette. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a II. r. terhelt tekintetében helybenhagyta.

Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a megalapozott tényállásból okszerűen következtetett a II. r. terhelt bűnösségére és a cselekmények jogi minősítése is helytálló. Az általa pontosított bűnösségi tényezők alapján lehetőséget látott a büntetés enyhítésére.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. r. terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján arra hivatkozással, hogy a II. r. terhelt bűnösségének a kimondására a különösen nagy kárt okozó csalás bűntettében, valamint a 3 rb. magánokirat-hamisítás vétségében a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.

Az indítvány szerint az önrészt jelentő vételárrészlet tényleges kifizetésére tekintettel az adásvételi szerződés megkötése nem jelenthet a bank esetleges megtévesztéséhez kapcsolódó bűnsegédi segítségnyújtást, illetve e magatartás nem áll okozati összefüggésben a kár esetleges bekövetkezésével.

A II. r. terhelt semmi olyan magatartást nem tanúsított, ami a kölcsön bank által történő nyújtásával összefüggésben állhat, azaz a csalásra vonatkozó bűnsegédi elkövetést megvalósíthatta volna.

Az I.r. terhelt a kölcsön intézése során egyedül járt el, önállóan tárgyalt Sz. I. közvetítővel, valamint a banki ügyintézőkkel. Önállóan szerezte be, készítette el és nyújtotta be a bankhoz a hitelkérelmet, ezekben a II.r. terhelt nem működött közre.

A II. r. terhelt nem vizsgálta az I.r. terhelt jövedelmi, vagyoni viszonyait. Nem volt tisztában azzal, hogy az I. r. terhelt és családja mekkora vagyonnal, esetleg megtakarításokkal rendelkezik, milyen forrásból, mekkora összegű rendszeres vagy nem rendszeres jövedelemre tesz szert.

A Csárda üzemeltetése során elvárt bevétele kimutatásához csatolt előszerződések, szándéknyilatkozatok elkészítéséről, esetleges meghamisításáról, tartalmáról és a bankhoz történő benyújtásáról a II. r. terheltnek nem volt tudomása, és erre vonatkozó adat nem is áll rendelkezésre. Arról volt tudomása, hogy az I. r. terhelt az ingatlanegységet a tervei szerint hosszú távon kívánja üzemeltetni, amelyhez ragaszkodik, és ennek érdekében kölcsönt igényel a banktól.

A II. r. terhelt végig abban a tudatban volt, hogy az ingatlanokat jóval áron alul sikerült megszereznie, amit megerősített az I. r. terhelt és S. L. is. Utóbbi szerint az ingatlanok együttes értéke akár a 200 millió forintot is elérheti. Az ingatlanok együttes 68,5 millió forintos beszerzési ára csak ún. menekülési árnak tekinthető, hiszen az ingatlanokon több, mint 48 millió forint összegű teher volt nyilvántartva. Nem lehet tehát a 68,5 millió forint vételárat alapul venni az ingatlanegység reális forgalmi értékének a meghatározásakor. Nem fogadható el a büntetőeljárásban kirendelt ingatlanforgalmi szakértő véleményében megállapított forgalmi érték.

Tévesen jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre is, hogy a II. r. terheltnek az I. Rt. által készített ingatlanbecslésben foglaltakról is tudomással kellett bírnia. Ezt az ingatlanbecslést nem a II.r. terhelt rendelte meg és abban semmilyen formában nem is működött közre.

Mindezekkel a ténymegállapításokkal szemben a II.r. terhelt abban a tudatban volt, hogy az ingatlanegység nyereségesen működtethető. Az ingatlanok forgalmi értéke eléri a 140 millió forintot, amelynek a - I.r. terhelt által felvázolt üzemeltetési forma szerinti - hasznosításából a hitel törlesztő részletei kitermelhetőek.

A II. r. terhelt nem rendelkezik szakértelemmel az ingatlanok forgalmi értékének, illetőleg az ingatlanok hasznosításából várhatóan befolyó nyereségnek a megállapításához. E kérdésekben alappal bízhatott a hitelt felvevő I. r. terhelt, mint vevő, valamint az ingatlanforgalmi szakértők és a hitelt folyósító bank szakembereinek a belátásában és a véleményében. Nem állapítható meg tehát, hogy II. r. terhelt tisztában lett volna az I.r. terhelt hitelképtelenségével, ezért bűnsegédi felelősségre vonására nem kerülhetett volna sor.

A védő mindezek alapján a marasztaló jogerős döntés megváltoztatását és a II. r. terhelt felmentését indítványozta a terhére rótt bűncselekmények vádja alól. Indítványozta egyúttal, hogy a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet végrehajtását a felülvizsgálati indítvány elbírálásáig függeszse fel.

A Legfőbb Ügyészség a Bf.2317/2008 számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak találta.

Arra hivatkozott, hogy a szerződés alapján a bank a II. r. terhelt, illetőleg a korábban tulajdonában volt cég részére mintegy 85 millió forintot utalt át, amely összeghez a II. r. terhelt teljes egészében hozzájutott. Miután azonban a hitel összegét megkapta, abból az eredeti megállapodásukkal ellentétben semmit nem juttatott vissza az I. r. terhelt részére. Ezen felül az ingatlanokat sem adta az I. r. terhelt birtokába. Ily módon tisztában volt azzal, hogy az I. r. terheltet végleg megfosztja annak a lehetőségétől, hogy a Csárda üzemeltetését beindítsa.

A felülvizsgálati indítvány a tényállás megalapozottságát, továbbá a II. r. terheltnak a valós tényekre kiterjedő tudattartalmát érintő körben a törvényben kizártnak tekintendő.

A tényállás alapján a II. r. terhelt tudata valamennyi olyan lényeges körülményt átfogta, amely a hitelkérelem elbírálása szempontjából relevánsnak tekintendő. Tisztában volt az I. r. terhelt anyagi helyzetével, mert az előzetes megállapodásuk alapján éppen azért vásárolta meg ő a terhelttársa által kiszemelt ingatlanegyüttest. Tevélegesen is közreműködött a vételárelőleg tekintetében is valótlan adatokat rögzítő adásvételi szerződés megkötésében, amelyet kizárólag azért kötöttek meg, hogy azt az I. r. terhelt a hitelkérelem elbírálása érdekében benyújtsa. Ugyanígy

tévedésbe ejtés céljával került az adásvételi szerződésbe a vételár 141 millió forintos összege is, mert az ingatlanok reális forgalmi értékét a II. r. terhelt abból is tudta, hogy milyen összegért vásárolta meg még abban az évben a házakat az általa korábban kötött szerződésekkel.

Ily módon a II. r. terhelt a több szempontból is valótlan tartalmú adásvételi szerződés megkötése útján, továbbá a hitelkérelem benyújtásának előkészítése során maga is tevőlegesen segítséget nyújtott az I. r. terheltnek a tényállásszerű elkövetési magatartásához, a bank tisztviselőinek a tévedésbe ejtéséhez. Ettől függetlenül, a kölcsönszerződés megkötésétől már elállni szándékozó I. r. terhelt éppen a II. r. terhelt többszöri rábeszélésére döntött annak megkötése mellett, így módon a magatartása mindenképpen szándékerősítőleg hatott az I. r. terheltre.

Az eljáró bíróságok helyesen következtettek a II. r. terhelt bűnösségére, a cselekmények jogi minősítése és a kiszabott büntetés is törvényes.

A Legfőbb Ügyészség ezért azt indítványozta, hogy a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványnak ne adjon helyt, és a megtámadott határozatokat a hatályában tartsa fenn.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a védő a felülvizsgálati indítványát fenntartotta. Továbbmenőleg sérelmezte azt is, hogy a védői érvek elvetésének indokolása az ítéletekből elmaradt.

Kifejtette, hogy miért tévesek azok az érvek, amelyek alapján a Legfőbb Ügyészség átiratában foglalt érvek nem alkalmasak a II. r. terhelt bűnösségének az alátámasztására.

Az I. r. terhelt családja (a leánya) rendelkezett másik ingatlannal, amelyet, ha eladnak, biztosította volna a kölcsön fedezetét.

Az I. r. terhelt a Szekszárdi Városi Bíróság előtt folyamatban volt polgári perben elismerte, hogy 20 millió forint rendelkezésre állt a kölcsön fedezetéül. A II. r. terhelt pedig a bank által neki átutalt 19 millió forintot szerepeltette az adóbevallásában.

Az adásvételt egyébként soha senki, semmilyen jogcímen nem támadta meg.

Egyebekben az írásban benyújtott indítványában már előadottakat ismételte meg.

A legfőbb ügyész képviselője a tárgyaláson az átiratában foglaltakat fenntartotta.

III. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt - a Legfőbb Ügyésség nyilatkozatával egyezően - a tényállást támadó részében a törvényben kizártnak, érdemben pedig alaptalannak találta.

A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amelyre csak a törvényben pontosan meghatározott feltételek esetén nyílik lehetőség. Ennek megfelelően a felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség érvényesül. A tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható, nem bírálható felül. A Be. 423. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható.

A védő a tényállást támadta, amikor arra hivatkozott, hogy az önrészt jelentő vételárrészlet tényleges kifizetésére tekintettel az adásvételi szerződés megkötése nem minősülhet a bank esetleges megtévesztéséhez kapcsolódó bűnsegédi segítségnyújtásként, illetve e magatartás nem áll okozati összefüggésben a kár bekövetkezésével. A bíróság ugyanis a tényállás részeként tényként állapította meg, hogy a valójában nem, csak papíron kifizetett 51 millió forint vételár-előleg kizárólag az önrész biztosítására szolgált.

A megállapított tényállással ellentétesen hivatkozott a védő arra, hogy a II. r. terhelt semmi olyan magatartást nem tanúsított, ami a kölcsön bank által történő nyújtásával összefüggésben állt volna.

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállással ellentétesen hivatkozott arra is, hogy a II. r. terhelt nem volt tisztában az I.r. terhelt jövedelmi, vagyoni viszonyaival, azzal, hogy a Csárda üzleti vállalkozásra milyen, mekkora forrásokkal rendelkezik. Egyrésztől ugyanis eleve az ingatlan megvásárlására a II. r. terhelt részéről, másrésztől a kölcsönügylet lebonyolítására, az ahhoz kapcsolódó valótlan tartalmú dokumentumok produkálására, és végül a folyósított kölcsönből 15 millió forint azonnali „visszacsorgatására” éppen azért volt (illetve lett volna) szükség, mert az I. r. terheltnek erre nem volt más forrása. Mindezzel a II. r. terhelt - az indítványban foglaltaktól eltérően - pontosan tisztában volt. Kihasználva az I. r. terhelt anyagilag kellően nem

megalapozott üzleti elgondolásait, az egész cselekménysort végső soron ő mozgatta, és az kizárólag neki hozott nyereséget.

A tényállást támadta a védő akkor is, amikor vitatta az ingatlanok érték-megállapítását, amikor azt állította, hogy azok még az adásvételi szerződésben meghatározott összegnél is többet is érhetnek, illetve amikor vitatta, hogy II. r. terhelt nem tudott az I. Rt. által készített ingatlanbecslésben foglaltakról.

Miután azonban a felülvizsgálati indítványban a tényállás helyessége, az ítélet megalapozottsága, a bizonyítékok értékelése nem vizsgálható, nem bírálható felül a Legfelsőbb Bíróság kizárólag a jogerős ítéletben megállapított tényállás alapul vételével foglalhatott állást abban a kérdésben, hogy a II. r. terhelt bűnösségének megállapítása körében az eljáró bíróságok megszegték-e a büntető anyagi jog szabályait.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a terhelt felmentésére vagy az eljárás megszüntetésére, illetve a terhelt bűnösségének megállapítására, továbbá kényszergyógykezelésének elrendelésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A felülvizsgálati indítvány szerint a terhelt marasztalására mind a bűnsegédként elkövetett különösen nagy kárt okozó csalás büntetében, mind pedig a bűnsegédként elkövetett 3 rb. magánokirat-hamisítás vétségében a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt e körben - a Legfőbb Ügyészség átiratában foglalt indokok alapján - alaptalannak találta.

A Btk. 318. §-ának (1) bekezdése szerint csalást követ el, aki jogtalan haszonszerzés végett más tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz.

A csalás elkövetési magatartása a tévedésbe ejtés vagy a tévedésben tartás. A megtévesztésnek nem kell kiterjednie a jogügylet egészére. Csak az szükséges, hogy a jogügylet olyan elemeit fogja át, amelyek a károkozással okozati összefüggésben állnak.

A megállapított tényállás szerint a 2001. október 3. napján kötött adásvételi szerződés tartalma a hitel- és a kölcsönnyújtás szempontjából jelentős több kérdésben valótlan volt, mert nem felelt meg a valóságnak a 141 millió forintos vételár, és az 51 millió forintos vételár-előleg kifizetése sem történt meg. Arra az önrész biztosítása érdekében volt szükség. A megtévesztésben és a

károkozásban jelentős valótlan tartalmú adásvételi szerződésben a II. r. terhelt eladóként részt vett, azt aláírta.

A II. r. terhelt azonban nem csupán a valótlan tartalmú adásvételi szerződés megkötésével járult hozzá a bank megtévesztéséhez. Az I. r. terhelt ugyanis a valótlan tartalmú adásvételi szerződéshez további valótlan tartalmú magánokiratokat csatolt. Egy valótlan tartalmú ingatlanbecslést, amely a II. r. terhelt közreműködésével készült, valamint egy 2001. szeptember 20. napjával keltezett hamis bérleti előszerződést. Az irányadó tényállás szerint a II. r. terhelt tudott arról, hogy ezeket az I. r. terhelt a hitel és a kölcsön megszerzése érdekében felhasználta.

A tényállás szerint a valótlan tartalmú adásvételi szerződés és mellékletei figyelembevételével megkötött kölcsönszerződés alapján a II. r. terhelt 2001. december 17. napján közvetlenül vagy a K. Kft-n keresztül összesen 85.377.387 Ft-ot kapott a banktól. A bank ekkora összegű kárt szenvedett, mivel az adós I. r. terhelt már az első részletet sem fizette meg, erre lehetősége sem volt. Az irányadó tényállás szerint ezzel mind ő, mind pedig a II. r. terhelt már a kölcsönkérelem benyújtásakor és a kölcsönszerződés megkötésekor is tisztában volt.

A hitelkérelem elbírálását követően az I. r. terhelt már nem is kívánta megkötni azt a kölcsönszerződést, amelyhez kapcsolódóan a kár ténylegesen bekövetkezett. A bíróság tényként állapította meg, hogy attól el akart állni. E magatartása valójában a csalás nem büntetendő előkészületétől történő önkéntes elállásnak minősült volna. Ekkor a II. r. terhelt többszöri rábeszélésére döntött a szerződés megkötése mellett, amiből pedig az következik, hogy a korábbi bűnsegédi cselekmények mellett a csalás bűncselekményének az elkövetésében a II. r. terhelt valójában felbujtóként működött közre. A csalás tényállási elemét képező kár bekövetkezésével okozati összefüggésben álló kölcsönszerződés megkötésére végső soron ő bírta rá az I. r. terheltet.

A csalás akkor tényállásszerű, ha a tévedésbe ejtésre vagy a tévedésben tartásra a jogtalan haszonszerzés célzatával kerül sor. A jogtalan haszonszerzés, mint célzat az elkövetőnek a tényállásban megkövetelt célja, amelynek az elkövetési magatartás tanúsításakor kell fennállnia. A haszonszerzés célzata mindig jogtalan, ha az elkövető más (mások) tudatos megtévesztésével okoz kárt. Csalás esetén az elkövető magatartásának hatására, a megtévesztése vagy a tévedésben tartása folytán maga a sértett tesz olyan intézkedést, amellyel okozati összefüggésben a kár - akár nála, akár harmadik személynél - bekövetkezik. Nem kétséges, hogy az I. r. terhelt a II. r. terhelt fentebb részletezett fizikai és pszichikai bűnsegédi, illetve utóbb felbujtói közreműködésével jogtalan

haszonszerzés célzatával ejtette tévedésbe a K. Bankot és okozott annak mindösszesen 85.377.387 forint kárt.

A csalás tényállása a károkozás egyenes szándékát nem követeli meg. E tényállásban a károkozás nem célzat, hanem eredmény. Ennek megfelelően a következetes és helyes ítélkezési gyakorlat nem is igényli a károkozásra kiterjedő direkt szándékot. A csalás megállapításához nem kell bizonyítani, hogy az elkövető a kölcsönként összege/ke/t eleve nem is kívánta visszafizetni. Az ismertté vált csalásoknál többségében ez nem is állapítható meg. Az elkövető általában közömbös az elkövetési magatartásának tanúsításakor előre látott kár bekövetkezése iránt. Nem ez irányítja tettét, hanem a remélt haszon elérése.

Ennek megfelelően a részesként közreműködő elkövető esetén is elégséges, ha tudata átfogja a kár bekövetkezésének a lehetőségét, s aziránt - amint azt a II. r. terhelt tekintetében az eljáró bíróságok megállapították - legalábbis közömbös.

Utal végül a Legfelsőbb Bíróság arra, hogy a tettes I. r. terhelt magatartása és a sértett kára között az okozati összefüggés is megállapítható.

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság - a Legfőbb Ügyészség indítványával egyezően - azt állapította meg, hogy az alapügyben eljáró bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése nélkül mondták ki a II. r. terheltet bűnösnek bűnsegédként (valójában felbujtóként) elkövetett, a Btk. 318. §-ának (1) bekezdésében meghatározott, a (6) bekezdésének a) pontja szerint minősülő és büntetendő különösen nagy kárt okozó csalás bűntettében, valamint bűnsegédként elkövetett 3 rb. a Btk. 276. §-ában meghatározott és aszerint büntetendő magánokirat-hamisítás vétségében. Megállapította továbbá, hogy a törvényes keretek között kiszabott fő- és mellékbüntetés sem törvénysértő.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - a hatályában fenntartotta.

A részben a törvényben kizárt, részben alaptalan felülvizsgálati indítvány alapján a jogerős határozat végrehajtásának a felfüggesztésére nem kerülhetett sor.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2009. április hó 2. napján

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor s.k.
előadó bíró, Dr. Schäfer Annamária s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő
Bné